

Солодовник Т.О.

кандидат педагогічних наук, доцент;

Петрушева О.М.

студентка,

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

ВПЛИВ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Економічний розвиток у сучасному світі пов'язаний, насамперед, з освоєнням нових ринків, з розширенням економічних та культурних зв'язків та інтеграцією у світовий економічний простір. Найбільш економічно розвинені країни сповідають принципи вільного ринку і мають переважно демократичний устрій. Одним із таких ринків, є ринок Європейського Союзу, асоційованим членом якого з 2014 року є Україна.

Одним із базових принципів демократичного суспільства є свобода пересування, яка в Україні гарантується статтею 33 конституції. Географічна, історична, культурна близькість, а також високий рівень життя та розвиненість економіки вплинули на те, що країни Євросоюзу стали привабливим місцем для працевлаштування багатьох українців.

Як і будь-який інший товар, робоча сила володіє двома властивостями вартістю і споживчою вартістю. Вартість робочої сили визначається вартістю засобів існування робітника і його родини, необхідних для підтримки здатності до праці. Якщо розглядати в історичному плані, вартість робочої сили росте в силу чинності закону узвишся потреб, зросту складності, кваліфікації й інтенсивності праці [1]. Саме це і становить основну причину трудової міграції.

Країни Євросоюзу наразі переживають демографічну кризу, тому залучення іммігрантів дозволяє заповнити вільні трудові вакансії. Основними напрямками для трудової міграції українців є країни, які географічно близькі до України: Польща, Словаччина, Чехія. Ці країни, свого часу також пережили відтік робочої сили і зацікавлені у залученні трудових мігрантів. Для цього спрощується в'їзд до цих країн, подовжується дозволений термін перебування на їх території, тощо.

Згідно зі звітом, що опублікований Світовим банком в 2018 році за індексом людського капіталу Україна посідає 50 місце з 157 країн [2]. Цей досить високий показник досягнуто, не в останню чергу, завдяки достатньо високому рівню професійних навичок та освіти українських громадян. Тому українські працівники на ринку праці є доволі затребуваними.

За різними оцінками кількість громадян України, які наразі працюють за кордоном, складає від 2 до 5 млн. осіб. За кількістю трудових мігрантів Україна посідає восьме місце в світі.

Теоретичні положення досліджень економістів розвинених країн концентруються переважно на оцінці позитивних і негативних ефектів імміграції та обґрунтуванні селективної міграційної політики з позицій країн-реципієнтів. Вітчизняні вчені більшою мірою висвітлюють негативні наслідки міграції та її загрози для безпеки національної економіки [3].

Головним позитивним фактором трудової міграції більшість дослідників називає надходження коштів в економіку України, що відраховуються громадянами країни, працюючими за кордоном. За даними НБУ за першу половину 2018 року українці, що працюють за кордоном перерахували в Україну близько 4,5 млрд. доларів, що майже вдвічі перевищує обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку країни.

Але негативні фактори від трудової міграції українців в інші країни суттєво переважають. Так, наприклад, кошти, що надходять від емігрантів, витрачаються на продукцію з високою доданою вартістю. І врешті решт ці кошти повертаються в економіку розвинених країн, які виробляють таку продукцію.

Перебуваючи за кордоном, українські мігранти споживають товари та послуги в місцях перебування. Зв'язок, транспорт, комунальна та інші інфраструктури занепадають через брак користувачів, відповідно і фінансових надходжень.

Проблема виглядає тим більш гострою, тому що «еміграція відбувається на тлі критичного загострення демографічної кризи, яка, на відміну від інших постсоціалістичних країн, супроводжує трансформаційну кризу і посилюється нею. Саме тому проблема трудової міграції з України набуває особливої актуальності, особливо в контексті конкурентоспроможності вітчизняного людського капіталу та економіки загалом» [3].

Зменшити обсяги трудової міграції, а отже і її негативний вплив можна лише подолавши причини, які її викликали. В першу чергу необхідно спростувати ведення бізнесу в Україні, стимулювати ініціативу, робити країну привабливою для інвесторів. Зокрема це допоможе скерувати фінансові потоки, що надходять від емігрантів в розвиток економіки, допоможе створити нові робочі місця і покращити ситуацію з відтоком людей працездатного віку з України.

Список використаних джерел:

1. Політична економія: курс лекцій. Ч.2 / О. К. Гаршина; М-во освіти і науки України, Донбас. держ. машинобудів. акад. – Краматорськ: ДДМА, 2006. – 80 с.
2. World Bank Group. The Human Capital Project: <http://www.worldbank.org/en/publication/human-capital>.
3. Конкурентоспроможність людського капіталу України в умовах міжнародної трудової міграції. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук / І. О. Куревіна – Київ, 2008.